Za želvami v Indonésii
Hana Svobodová

Venkovní výběh pro želvy
Aleš Kerner

Úvod do teraristiky 36
Ivan Vergner

Lamprophis olivaceus
Ivan Kocourek

ZDARMA

TERA magazín

ISSN 1805-870

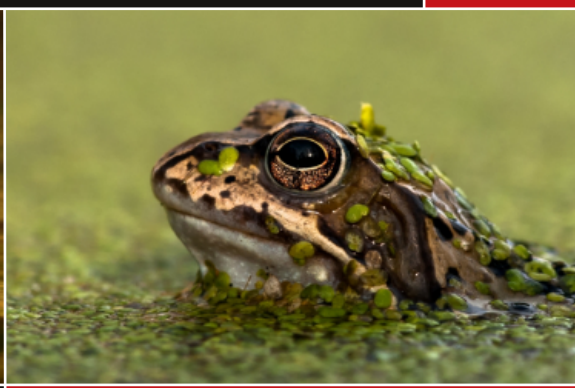

Elektronický časopis o teraristice

www.teramagazin.cz

▪ HADI ▪ JEŠTĚŘI ▪ OBOJŽIVELNÍCI ▪

▪ *LAMPROPHIS OLIVACEUS* ▪ ZA ŽELVAMI V INDONÉSII ▪ SEYCHELY OČIMA HERPETOLOGA ▪ STAVBA VENKOVNÍHO VÝBĚHU ▪ ÚVOD DO TERARISTIKY (36) ▪ HISTORIE TERARISTIKY A HERPETOLOGIE V ČESKÉ REPUBLICE – ČÁST 4. ▪ VÍTÁNÍ JARA ▪

2/2015

TERA magazín

Vyhlašuje

FOTOSOUTĚŽ

tématicky zaměřenou na plazy, obojživelníky a bezobratlé. Odborná porota vedená **Petrem Bambouskem** vybere v každé ze tří kategorií 10 nejlepších snímků, které budou ohodnoceny věcnými cenami a v rámci vyhlášení vítězů i vystaveny na terarijní burze **Živá Exotika** v Praze.

Soutěžní kategorie:

* Wildlife

* Život v teráriu

* Makro

Neváhejte a zapojte se do soutěže o hodnotné ceny! Soutěžní fotografie můžete nahrávat do 31. 7. 2015 po přihlášení na **www.teramagazin.cz** v sekci Fotosoutěž 2015.

Podrobné podmínky soutěže naleznete na **www.teramagazin.cz**.

Partneři soutěže

SULASULA | COM

Bezobratlí
Ještěři
Hadi
Obojživelníci
Želvy
Cestopis
Chov
Systematika
Reportáž
Ochrana
Recenze

Samec skokana ostronosého (*Rana arvalis*) ve svatebním z Jičínska. (Foto: Tomáš Klacek)

Obsah

Hadi

Chov užovky - Lamprophis olivaceus 4

Ochrana

Za želvami v Indonésii 7

Cestopis

Seychely očima herpetologa 12

Chov

Želvy - Probouzení ze zimního spánku 16

Chov

Úvod do teraristiky (36.) 19

Chov

Historie teraristiky a herpetologie v České republice – část 4. 22

Cestopis

Vítání jara 26

Želvy

Stavba venkovního výběhu 34

Slovo úvodem

Vážení čtenáři,

abychom tak trochu nestagnovali, přicházíme v tomto ročníku s novinkou. Protože všichni máte (jak pevně doufám) jistě velice kladný vztah ke všemu ošupenému, obojživelnému či bezobratlému, a protože své poznatky a momenty z chovů i z přírody někteří z vás určitě zaznamenáváte, rozhodli jsme se letos spustit fotosoutěž. Z původně skromného nápadu se postupem stala záležitost poněkud ambicióznější a podařilo se sehnat sponzory, kteří nejúspěšnější fotografy odmění věcnými cenami. Za největší úspěch pak považuji spolupráci s Petrem Bambouskem, který jakožto špička české fotografie přírody přislíbil svou pomoc při výběru oceněných snímků. Touto cestou bych rád poděkoval i dalším členům rozhodovací komise, kterými jsou Martin Hejzlar, Silvestr Szabó a Tomáš Caska. Ačkoli jde o první (a snad ne hned poslední) ročník, hned se sešly osobnosti, které jsou osvědčenou zárukou kvality. Dále bych chtěl poděkovat Petrovi Čuříkovi za příslib poskytnutí prostor na Živé Exotice, kde by mělo být po prázdninách vystaveno 30 nejlepších snímků.

Věřím, že vás výše zmíněné naláká k fotografickému zápolení nejen o zajímavé ceny, ale taky možnost zhodnocení svého výtvoru komisí. Více o soutěži naleznete v nejbližších dnech po přihlášení na www.teramagazin.cz v sekci Fotosoutěž 2015.

Taky tedy dobré světlo!

Daniel Koleška

Redakční rada: Aleš Kozubík – ales.kozubik@teramagazin.cz, Daniel Koleška – daniel.koleska@teramagazin.cz
Monika Balcárková – monika.balcarkova@teramagazin.cz

Autoři článků v tomto čísle: Ivan Kocourek, Hana Svobodová, Aleš Kerner, Monika Balcárková, Ivan Vergner, Rudolf Černý, Ivan Rehák, Daniel Koleška

Bezobratlí
Ještěři
Hadi
Obojživelníci
Želvy
Cestopis
Chov
Systematika
Reportáž
Ochrana
Recenze

Chov užovky olivové – *Lamprophis olivaceus* (Duméril, 1856)

Páření *Lamprophis olivaceus*

Text a foto: Ivan Kocourek

Základní údaje

Taxonomie „užovkovitých hadů“ prochází aktuálně zásadními změnami, které se nevyhnuly ani skupině tzv. „domácích hadů“, řazené nyní do čeledi Lamprophiidae a podčeledi Lamprophiinae. V nadpisu článku uvedený druh bývá uváděn také pod rodovým názvem *Boaedon*, který je považován za pouhé synonymum (blíže např. Funk & Gračko 2001, Hallermann 2006).

Ohledně rozšíření užovky olivové zmiňuje literatura výskyt v tropické pralesní zóně střední Afriky od západu po východ (Obst & kol. 1984), konkrétněji areál zahrnující tyto africké státy: Guinea, Sierra Leone, Libérie, Pobřeží slonoviny, Ghana, Togo, Benin, Nigérie, Kamerun, Rovníková Guinea, Gabun, Kongo, Demokratická republika Kongo (Zair), Středoafrická republika, Uganda a Angola (Funk & Gračko 2001). The Reptile Database ještě doplňuje předchozí výčet o výskyt ve Rwandě. Ve starší literatuře je popsáno, že užovky olivové jsou přizpůsobeny oproti jiným zástupcům rodu k vyšší vlhkosti a obojživelnému způsobu života (Obst & kol. 1984), domnívám se ale, že zde došlo k záměně s příbuzným a vzhledově podobným rodem *Lycodonomorphus*.

Zbarvením tento druh nijak nevyniká, přesto působí úhledným dojmem - má celou horní část těla šedoči hnědozelenou, hornoretní štítky a spodní část těla jsou šedobílé s matným leskem. Oči se svislou roztažitelnou zornicí jsou zbarveny okrově až oranžově. Existuje i melanická forma. Ohledně délky jsem v dostupných zdrojích nenalezl žádný údaj, lze předpokládat, že vzrostlé samice dorůstají kolem 1 metru, samci jsou menší.

Chov a rozmnožení

Přibližně půlroční nepříbuzný pár jsem zakoupil v únoru 2012. Hady jsem umístil jednotlivě v plastových boxech se substrátem z dřevěných štěpků, větvemi na šplhání, tmavým úkrytem a miskou na vodu. Hadi rádi lezou po větvích, vodu ke koupání však nevyhledávají. Mají noční aktivitu, ožívají se soumrakem, přes den jsou obvykle ukryti. Teplota v místnosti se pohybuje v noci v rozmezí 20 – 25 °C, ve dne 25 – 30 °C, přičemž maximální teploty jsou jen krátkodobé. Noční teploty se v zimním období drží při spodní hranici rozmezí. V lednu nebo v únoru dochází ke dvou- až třítýdennímu snížení na hodnoty kolem 19 °C.

Mladí hadi dravě přijímali ihned po dovozu přiměřeně velká myšata, živá i rozmražená. Krmeni byli jednou týdně, v průběhu růstu jsem zvětšoval rozměry nabízených myšat a prodlužoval intervaly předkládání potravy až na 10 - 14 dnů. Samice v délce 70 - 80 cm již dokáže pohltit menší dospělou laboratorní myš. Občas byla myší monodieta

Bezobratlí
Ještěři
Hadi
Obojživelníci
Želvy
Cestopis
Chov
Systematika
Reportáž
Ochrana
Recenze

zpestřena holaty laboratorních potkanů a mláďaty krys malých - *Mastomys coucha*. Již při prvním svlékání staré pokožky samcem jsem zaznamenal potíže způsobené příliš nízkou vlhkostí prostředí. Vždy jsem pak dbal, aby byl úkryt vyplněn silně mokrým buničitým papírem, k dalším problémům ani u jednoho zvířete již nedošlo.

Dne 17. 3. 2013 jsem pár připustil, páření nastalo prakticky ihned. Po něm jsem hady opět oddělil. Samice byla v průběhu gravidity ještě žravější než obvykle, při každém otevření terária vyjížděla ven a snažila se uchvátit skutečnou či domnělou kořist. Dne 6. 5. 2013, po graviditě dlouhé 51 dní, snesla v úkrytu sedm vajec, slepených do kompaktního útvaru. Vejce jsem od sebe oddělil a umístil do dózy na vrstvu molitanové stříže podlité vodou. Inkubační teplota byla kolísavá, což osobně považuji za vhodnější než stálou teplotu, odpovídala výše uvedeným hodnotám v místnosti s terárii. Povrch vajec se těsně před líhnutím silně propadal. Jedno mládě opustilo vejce dne 21. 7. 2013, šest dalších den nato, délka inkubace tedy činila 76 - 77 dnů. Mladí hádci byli zbarveni tmavěji než rodiče, měřili kolem 21 - 22 cm. První svleky proběhly ve dnech 30. 7. – 1. 8. 2013 a poté byla mláďata krmena jednodenními myšaty a porcemi větších myšat. Po druhém svlékání ve druhé půli září se již některá přebarvila do olivově zelené. Samice, aniž by byla znovu odpářena, snesla dne 3. 8. 2013 osm vajíček, z nichž pět bylo oplozených. Vejce jsem tentokrát ponechal slepená, pouze jsem odstranil neoplozená. Podmínky inkubace byly stejné jako u předchozí snůšky, k líhnutí mláďat došlo ve dnech 14. – 16. 10. 2013, tedy po 72 - 74 dnech.

Závěr

V poslední době se v ČR objevují vedle populární užovky domácí – *Lamprophis (Boaedon) fuliginosus* v chovech i další zástupci „domácích hadů“, včetně drobného a velmi atraktivně zbarveného druhu *Lamprophis aurora*. Patří mezi ně i užovky olivové, které jsou pro své malé rozměry, eleganci a nenáročnost na péči vhodné i pro začínající zájemce o chov hadů a mají potenciál k tomu, aby se v našich teráriích udržely.

Literatura:

Funk, A. & M. Gračko (2001): Taxonomie, chov a rozmnožování užovky domácí z komplexu *Lamprophis* (syn. *Boaedon*) *fuliginosus*. – Chamaeleo, ČSTH, Praha, 11:20-28.

Hallermann, J. (2006): Taxonomie der Gattung Lamprophis (Afrikanische Hausschlangen), insbesondere des *Lamprophis fuliginosus*-Komplexes. – Elaphe, DGHT, 14 (3):9-10.

Obst, F.J. & kol. (1984): Lexikon der Terraristik und Herpetologie. – Edition Leipzig, 465 s.

The Reptile Database – dostupné z: www.reptile-database.org.

Snůška *Lamprophis olivaceus*

Bezobratlí
Ještěři
Hadi
Obojživelníci
Želvy
Cestopis
Chov
Systematika
Reportáž
Ochrana
Recenze

Líhnutí *Lamprophis olivaceus*

Portrét samice *Lamprophis olivaceus*

Bezobratlí
Ještěři
Hadi
Obojživelníci
Želvy
Cestopis
Chov
Systematika
Reportáž
Ochrana
Recenze

Za želvami v Indonésii

Každé odpoledne na ostrovech kontrolujeme snůšky, které se vylíhly předchozí noc. Většinou jsou ve snůšce ještě 2 i více mláďat, která se z hnízda nedokázala vyhrabat. Těm pomůžeme a vypustíme je při západu slunce do moře. Odpolední práce spočívá i ve sběru dat, kolik želv se ve snůšce vylíhlo, kolik vajec bylo neoplodněných, kolik mláďat se nedovyvinulo.

Text a foto: Hana Svobodová

Převážnou část ledna jsme byli s Berlym, vedoucím indonéské organizace na ochranu mořských želv Konservasi Biota Laut Berau, ještě v Čechách. Snažili jsme se zvýšit informovanost o situaci mořských želv, jejich ohroženích a způsobech jak želvám můžeme všichni pomoci.

Čtyřikrát jsme o želvách povídali v rádiu. Záznam z nahrávání pro Český rozhlas Ostrava najdete na http://prehravac.rozhlas.cz/....← Je to povídání o želvách, ale také o životě v Indonésii, o práci ochranářů a třeba i o platu a vztazích. V lednu byl také odvysílán pořad Casablanca, který jsme natáčeli v prosinci http://www.rozhlas.cz/....← To je o celé Indonésii, o tom, odkud je Berly a jak se stal ochranářem želv, ale také o jídle. Uslyšíte tu i indonéštinu. Můžete si také poslechnout záznam rozhovoru pro Český rozhlas Junior http://www.radiojunior.cz/....← To je hlavně povídání o biologii želv, o rozdílech mezi jednotlivými druhy, o jejich roli v oceánu i způsobech života. To, co o želvách víte a jak moc mořské želvy znáte, si pak můžete otestovat v krátkém kvízu o želvách na webu Českého rozhlasu Junior http://www.radiojunior.cz/....← Budu moc ráda, když budete odkazy šířit. U odkazů jsou vždycky i fotky, tak to myslím může být zajímavé. V lednu také proběhly hned dvě výstavy fotografií z Indonésie. Jedna v Krajské vědecké knihovně v Liberci a druhá v čajovně v Neratovicích. První z výstav je teď až do 15. 4. k vidění v knihovně v České

Rozhovor pro Český rozhlas.

Bezobratlí
Ještěři
Hadi
Obojživelníci
Želvy
Cestopis
Chov
Systematika
Reportáž
Ochrana
Recenze

Výstava fotografií o mořských želvách.

Úklid odpadků i dřeva, které na ostrov přinesl příliv.

Lípě. Srdečně vás na výstavu zvu.

Hodně času v lednu jsem také trávila přednáškami – povídala jsem o želvách v knihovně v Liberci, v čajovničce v Neratovicích, proběhlo setkání v ZOO Ostrava, v KD Krakov v Praze a na třech školách – ZŠ Táborská, ZŠ Integral a ZŠ Montessori v Kladně. 18. 1. byla v české televizi také odvysílána reportáž o želvách a našem projektu, kterou jsme natáčeli s Berlym v prosinci. Podívejte se na záznam a prosím šiřte odkaz http://www.ceskatelevize.cz/....← Děkujeme moc!

Bylo toho docela hodně, vlastně bych řekla, že jsem si oddychla, když jsem 21. 1. nastoupila do letadla. Prospala jsem celou cestu. Ale rozhodně té honičky nelituji, jsem strašně ráda, že se o projekt lidé zajímají. Věřím, že to pomůže rozšířit povědomí o problémech želv a třeba už si žádný český turista neobjedná želví vajíčka. To by pro mě byla odměna. A třeba to i pomůže programu a nám tady na Borneu. Přestože mám pocit, že jsem toho v ČR udělala dost, mnohem závažnější a přímější význam pro ochranu želv mělo to, co dělali kluci v Indonésii. Dozvěděli se, že ostrovy Bilang – bilangan a Mataha jsou prázdné. Organizaci, pod

Bezobratlí
Ještěři
Hadi
Obojživelníci
Želvy
Cestopis
Chov
Systematika
Reportáž
Ochrana
Recenze

Úklid odpadků i dřeva, které na ostrov přinesl příliv.

Čerstvě vylíhlá mláďata karet pravých se z chráněné části pláže musí odnést na pláž, odkud už mohou volně běžet do moře.

kterou jsme dřív pracovali a kterou jsme kvůli problémům opustili nejen my, ale i donátor, došly peníze. Místní úřad ministerstva moří a rybářství, který má ostrovy pod patronátem začal seriozně situaci projednávat, a po mnoha jednáních jsme dostali povolení, že organizace Konservasi Biota Laut Berau může chránit tyto dva ostrovy. To je pro nás výborná zpráva a obrovský posun v ochraně želv. Čtyři ostrůvky (Bilang-bilangan, Sangalaki, Mataha a Blambangan) na severovýchodním Borneu představují osmé největší líhniště karet obrovských na světě. Naši ochranáři na ostrovech Bilang – bilangan a Mataha pracovali každodenně od roku 2008 do srpna 2014, mohu slíbit, že udělají, co bude v jejich silách, aby zajistili efektivní ochranu mořských želv, snůšek i místních pláží. 2. 2. 2015 za svítání už naši ochranáři přistáli na Mataze a chvíli potom i na Bilang-bilanganu a hned se pustili do práce. Kromě obvyklé práce – obcházení ostrova v noci, ochrany želv i vajec před vykradači,

Bezobratlí
Ještěři
Hadi
Obojživelníci
Želvy
Cestopis
Chov
Systematika
Reportáž
Ochrana
Recenze

Návrat na ostrovy Bilang-bilangan a Mataha.

přemísťování snůšek nakladených příliš blízko moře ráno, sběru dat a pomáhání mláďatům, která se sama nedokázala vyhrabat z hnízda odpoledne - jsme uklidili strašný nepořádek v domcích na obou ostrovech, opravili jsme díry ve střeše na Bilang-bilanganu, kudy dovnitř zatékalo. Bylo jasné, že od srpna nikdo nic neopravil a vše jen chátralo. Začali jsme s úklidem naplaveného plastu, skla i dřeva z pláží, ale také se systematickou likvidací myší, které se v posledních měsících zřejmě dostaly na ostrovy z lodí, a rozmnožily se tu do velkého počtu. Myši jsou nepříjemné pro lidi, ale představují také hrozbu pro čerstvě vylíhlá mláďata karet, kterými se pro nedostatek jiné potravy teď na ostrově živí.

Během února bylo na ostrovech několik zajímavých událostí – 20. 2. 2015 kladla na ostrově Mataha kareta obrovská, která na ploutvi měla TAG. Tag neboli jedinečná značka umožňuje želvu sledovat mnoho let - napíšu tedy na kontakt uvedený na značce a dozvím se, kde želvu značkovali, třeba je to stovky i tisíce kilometrů vzdálené místo, kde se kareta živí svou potravou. Takové informace nám pomohou poodhalit tajemství, kde se vyskytují naše želvy, když zrovna nekladou vejce u nás v Berau. 21. 2. 2015 kladla na Bilang-bilanganu kriticky ohrožená kareta pravá. To je velmi vzácný jev a dobrá zpráva. Ihned jsme jejich neuvěřitelných 199 vajec přemístili do bezpečí blízko našeho domku, kde je zvládneme ochránit nejen před zloději vajec, ale i před varany a jinými přirozenými predátory.

Přenášení snůšky karety pravé na bezpečné místo.

Bezobratlí
Ještěři
Hadi
Obojživelníci
Želvy
Cestopis
Chov
Systematika
Reportáž
Ochrana
Recenze

Každé vejce karety pravé je třeba střežit jako oko v hlavě, protože těchto krásných želv už je bohužel opravdu velmi málo. Další událost byla, když na ostrov Bilang-bilangan přišla klást vejce kareta obrovská, která neměla jednu zadní ploutvi vůbec a z druhé měla jen půlku. Postižení je vzpomínkou na setkání s lovem ryb dynamitem a mně přijde obdivuhodné nejen to, že tato želva přežila (asi byla dost daleko), ale hlavně to, že je s takovým postižením zadních ploutví schopná se rozmnožovat, vylézt na pláž, vyhrabat jámu, naklást do ní vejce i svou snůšku zakrýt. Špatná zpráva byla, že jen den po setkání s touto želvou jsme slyšeli výbuchy. Na dohled od ostrovů někdo lovil dynamitem. Lovit ryby dynamitem je v Indonésii zakázané už spoustu let, ale bomby ohlušují dál a nezabíjí jen pár ryb, o které rybáři stojí, ale ničí korálové útesy a zabíjí vše v okolí - ryby, delfíny, manty, ale také želvy. Tlak po výbuchu uprostřed moře roztrhne zvířatům, která jsou blízko, vnitřnosti. Způsobený tlak želvám vytlačí střeva kloakou ven a odchlípne pláty na krunýři. Nebezpečný je tento způsob lovu ryb i pro zvířata daleko, vodou se zvuk výbuchu dobře šíří a stresuje zvířata vzdálená i několik kilometrů. Nahlásíme tento ilegální způsob rybolovu na policii. Máme fotku lodě, tak snad to pomůže viníky dopadnout. Teď musíme hlavně co nejdříve sehnat a koupit loď, abychom si ji na cesty na ostrov nemuseli neustále pronajímat. Je to důležité i z hlediska bezpečnosti - kdyby se teď komukoli na ostrovech něco stalo, zlomil si nohu nebo cokoli, musí čekat týden, než pro nás smluvená loď přijede. Pokud byste chtěli na koupi lodě pro program na ochranu mořských želv v Berau přispět, prosím pošlete jakoukoli částku přímo na můj účet 213851685/0300 s heslem želvy, nebo na obecný účet Turtle Foundation viz http://www.turtle-foundation.org/. Za každý příspěvek Vám budeme velmi vděčni, děkujeme. Kromě pobytu na ostrovech jsem v únoru také učila v jedné místní škole v Berau (13.2.). Přestože děti byly malé a bylo jich spoustu, troufám si říct, že porozuměly problému, že získaly k želvám kladný vztah a že se o ně začaly zajímat. Vyrobily krásný plakát, který pomůže informovat i jejich spolužáky z dalších tříd.

TAG - jedinečná značka želvy na přední ploutvi.

Bezobratlí
Ještěři
Hadi
Obojživelníci
Želvy
Cestopis
Chov
Systematika
Reportáž
Ochrana
Recenze

Seychely očima herpetologa (2014)

Gehyra mutilata ve sklenici

Text a foto: Rudolf Černý, Ivan Rehák

Seychelské ostrovy jsou notoricky známé jako žádaný cíl turistických zájezdů. Jsou však nesmírně zajímavé i z přírodovědeckého hlediska. Tato skupina ostrovů v Indickém oceánu severně od Madagaskaru byla osídlena až v době nedávné – počínaje 18. stoletím - a unikátní ostrovní fauna a flora, převážně reliktní, se tak mohla nerušeně vyvíjet po velmi dlouhou dobu (stáří ostrovů se odhaduje na 65 milionů let). I tato relativně krátká doba vlivu lidské civilizace ale vedla k drastické změně ostrovní fauny a zejména flory. Introdukované tropické plodiny zcela převládly, takže původní flora je dnes omezena na ostrůvkovitý výskyt v přísně chráněných oblastech, nebo je nenávratně ztracena. Ostrovy jsou sice na mnoha místech pokryty bujnou tropickou vegetací, původní druhy jsou však již jen vzácností. Stejný osud potkal mnoho endemických živočichů, zejména, proslulé obrovské želvy, které přežily jen díky odlehlosti atolu Aldabra a prozíravosti osvícených jednotlivců, např. i Charlese Darwina.

Ostrovy jsme navštívili na přelomu března a dubna, což je doba klimaticky výhodná. Až do poloviny března je riziko tropických bouří. Navštívili jsme ostrovy Praslin, La Digue, Silhouette, Cousin, Couriese a Mahé.

Praslin patří k malým ostrovům, relativně méně turisticky zatíženým. I zde však je nutno se vyhnout hlavním centrům na východní straně ostrova. Hlavním lákadlem je zde rezervace Májové údolí (Valleé de Mai), která představuje reliktní palmový prales z pozdních druhohor, tedy pravá biosférická živá zkamenělina. Proslavená je zdejší palma Lodoicea maldivica produkující největší plod světa, slavný mořský ořech. Atmosféra je v tomto parku skutečně nezapomenutelná, ani turistů není nakonec takové množství, takže se můžete celé hodiny procházet v přítmí obrovských palmových listů, k večeru pozorovat poletující endemické kaloně a přes den místní černé papoušky. Z herpetofauny jsme měli příležitost pozorovat scinky *Trachylepis seychellensis*, gekony *Ailuronyx seychellensis* a *Phelsuma astriata* a místní endemickou rosničku *Tachycnemis seychellensis.* Na gekony rodu *Ailuronyx* jsme se obzvláště zaměřovali. Vždyť právě v Májovém údolí byl v devadesátých letech minulého století nalezen legendární *Ailuronyx trachygaster*! Záhadný obří gekon (30 cm) popsaný již v roce 1851 Duméril a Bibronem, s udáním původu: Madagaskar. Od té doby po něm na Madagaskaru pátrala řada herpetologů. Marně. Uplynulo bezmála půldruhého

Bezobratlí
Ještěři
Hadi
Obojživelníci
Želvy
Cestopis
Chov
Systematika
Reportáž
Ochrana
Recenze

století, než se podařilo jej nalézt. Ale jinde. V Májovém údolí na Seychelách, následně i na ostrově Silhouette. Zůstává znám jen z těchto dvou lokalit a celkovou abundancí mezi 2 – 4 tisíci se řadí ke skutečným gekoním vzácnostem. Někteří z námi pozorovaných „ailuronyxů“ byli obzvláště mohutní. Že by to byli přeci jen…?

La Digue je světově proslulý svými plážemi s malebnými žulovými skalisky a západy slunce. Bohužel i zde byl zaveden automobilový provoz, donedávna zakázaný. Přírodních lokalit je zde zachováno ale velmi málo, nejdůležitější je malá rezervace pro endemického lejskovce seychelského, *Terpsiphone corvina*. Z plazů je zde opět hojná *Phelsuma astriata*.

Vrcholem cesty byla několikadenní návštěva ostrova Silhouette, který byl dlouhou dobu zcela nepřístupný, jako soukromý majetek plantážnické rodiny Daubanů. Nyní je celý ostrov rezervací, nalézá se zde jedna vesnice, hotel a zbytky kokosové plantáže s několika domky, jinak je pokryt pralesem. Ostrov je velmi členitý, pobřeží je úzké a rychle stoupá do výšky 800 m n. m. Asi od 250 m n. m. je možné setkat se zástupci endemické čeledi žab Sooglosidae, mezi které patří nejmenší žáby světa. Žijí velmi skrytě, pod listím, ve škvírách atp. Najít je není nijak lehké. Silhouettský endemit, *Sechellophryne pipilodryas*, popsaný až v roce 2002, je úzce svázan s endemickou palmou *Phoenicophorium borsigianum*. Zdržuje se v paždí jejích listů. Je to nejvíce arborikolní druh čeledi. Horský terén je obtížně prostupný, při častých deštích prakticky neschůdný a doporučuje se doprovod vůdce, jehož služeb jsme ale nakonec nemohli využít. Právě kvůli vysoké vlhkosti domluvenou exkurzi zrušil, což se nakonec ukázalo jako opatrnost možná až přílišná.

Fauna je opravdu bohatá na souši i na moři. Všude jsou běžné *Phelsuma astriata* a *Ph. sundbergi*, mabuya *Trachylepis seychellensis*, řada ptáků a početní krabi pozemní i mořští. Ostrov je proslulý výskytem endemického netopýra druhu *Coleura seychellensis*, kterého však již přežívá již jen několik desítek kusů. V moři jsou běžně, i když ne hojně vidět želvy *Eretmochelys imbricata*, kladiště se nám nalézt nepodařilo. Na místním smetišti se nám podařilo vykopat červora *Hypogeophis rostratus*. Bohužel pouze jediný exemplář, a to i přes intenzivní hledání na řadě slibných lokalit. Smutnou kapitolou je osud místní stanice ochrany přírody, o jejíž existenci se nejvíce zasloužil Dr. Justin Gerlach z Cambridge, který se věnoval herpetofauně Seychell přes dvacet let. Přes jeho některé nekonformní názory, např. na systematiku obrovských želv, jsou jeho zásluhy nepochybně zásadního významu. Bohužel jsme na místě zjistili, že jeho mise již byla před několika lety ukončena a ze stanice na odchov obrovských želv zbyla vlastně jen ohrada s několika kusy, které kdoví zda se ještě vůbec rozmnožují. Po systematickém odchovu, který zahrnoval i vzácné sladkovodní želvy rodu *Pelusios* (ve stanici přežívá již jen jediná), je veta. Zbylí pracovníci stanice se snaží udržet alespoň určitou úroveň osvěty mezi místní populací a bojují nerovný boj s rozpínavostí hotelových developerů.

Ostrov Mahé je největší, je na něm letiště a hlavní město Victoria. Zde stojí za návštěvu zejména botanická zahrada, najdete zde mj. i početný soubor obřích želv *Geochelone gigantea* a v

Ailuronyx sechellensis

bazénku centrální části můžete velmi dobře pozorovat, když zrovna neruší turisté, želvy rodu *Pelusios*. Na Seychelách jsou tyto sladkovodní želvy vysoce ohroženy vysušováním bažin kvůli expanzi hotelů, golfových hřišť atp. Hezké, i když malé, je i přírodovědné muzeum, kde se můžeme seznámit i s kosterními pozůstatky seychelských krokodýlů, dnes již vyhubených. Pobřežní pláže jsou dnes již silně turisticky zatížené. To se bude, vzhledem k nápadnému stavebnímu ruchu, nadále již patrně jen zhoršovat. Vnitrozemí ostrova je na mnoha místech stále ale relativně řídce osídlené a pokryté

Bezobratlí
Ještěři
Hadi
Obojživelníci
Želvy
Cestopis
Chov
Systematika
Reportáž
Ochrana
Recenze

tropickou vegetací. Vzhledem k prudkému stoupání a velké členitosti jsou tyto oblasti špatně dostupné a průvodce lze opravdu doporučit, i vzhledem k bezpečnosti, po této stránce se situace v posledních letech hodně zhoršila. Podnikli jsme celodenní pěší výlet po úbočí hlavní hory Morne Seychellois (nejvyšší hora Seychel – 905 m) k horskému močálu Mare aux Cochons (chráněný mj. Ramsarskou úmluvou). Místo samé je sice fotogenické, ale žádnou herpetofaunu jsme tam neviděli (avšak slyšeli rosničky *Tachycnemis seychellensis*), naproti tomu po cestě jsme nalezli další lokalitu červorů a konečně i místní endemické žabky *Sooglossus sechellensis* a *Sooglossus thomasseti* (syn. *Nesomantis thomasseti*). Chytit se nám podařilo i vzácného endemického hada *Lycognathophis sechellensis*.

Ostrovy Cousin a Courriese představují přísně chráněné rezervace, přístup na ně je možný jen v rámci organizované výpravy s průvodcem a to po několik hodin denně. Je to zážitek, který ale rozhodně stojí zato. Cousin je tropickým ptačím rájem, kde hnízdí řada mořských ptáků, jinak již prakticky vyhubených po zavlečení krys a dalších predátorů na ostatní větší ostrovy. Nádherný je zejména faeton *Phaethon lepturus*. Z plazů jsou zde všudypřítomný veliký scink *Trachylepis wrightii*. Je výskytem vázán na hnízdní kolonie mořských ptáků. Živí se těly uhynulých ptáků, jakožto i rybami a jinými mořskými tvory, ke kterým se dostane, když je ptačí rodiče vyvrhují mladým. Uvidíte zde opět obří želvy. Na ostrově Curieuse je introdukovaná záchovná populace těchto želv a samy se zde v přírodě rozmnožují. Bývala tu chovná stanice. Dnes jsou z ní jen pozůstatky. Jinak jsou želvy obrovské běžně chované na všech ostrovech jako domácí maskoti, což však zachování druhu asi příliš nezajistí.

Návštěva Seychel je opravdu úchvatným zážitkem, a i když herpetofauna zahrnuje omezený počet druhů, jsou to na druhé straně skutečné světové kuriozity. Bohužel výsledný dojem je vskutku ohrožený ráj, který se z místa exkluzivní dovolené přeměňuje na místo masové turistiky, kterou ale tyto rozlohou malé ostrovy (největší Mahé je menší než katastr Prahy!) asi sotva dokáží bez úhony vstřebat.

Lycognathophis sechelensis

Bezobratlí
Ještěři
Hadi
Obojživelníci
Želvy
Cestopis
Chov
Systematika
Reportáž
Ochrana
Recenze

Phelsuma sp. - novorozené mládě

Trachylepis wrightii

Bezobratlí
Ještěři
Hadi
Obojživelníci
Želvy
Cestopis
Chov
Systematika
Reportáž
Ochrana
Recenze

Suchozemské želvy: Probouzení ze zimního spánku

Vykukující želva z domečku rozradostní každého chovatele.

Text a foto: Monika Balcárková

Zima ustupuje a na obzoru se objevují první sluneční paprsky. Přichází jaro a s ním i okamžik, kdy se všechny přeživší suchozemské želvy budou postupně probouzet a připravovat na další pernou sezonu plnou slunění, ládování se čerstvou zelení a zkoumání, kde je co nového. Alespoň ve volné přírodě. V domácím chovu tuhle zodpovědnost přebírá chovatel, který se rozhodl pro chov suchozemské želvy zimujícího druhu a želvu úspěšně zazimoval.

Ani mezi zkušenými chovateli želv s mnohaletými zkušenostmi se nenajde jediný, který vlastní univerzální manuál na odzimování svých svěřenců. Hlavní roli v procesu probouzení hraje aktuální počasí a vývoj teplot. Taktéž záleží i na chovateli, jakým způsobem želvy odzimuje.

Odzimování v domácích podmínkách

Každý začínající chovatel želv, který zimuje první rok, by měl mít na paměti, že želva přezimovává v teplotách mezi 2 °C a 7 °C a během probouzení se musí postupně připravit na vyšší teploty. Želví organismus je v tuhle chvíli velmi citlivý a dokázala by jej zabít i voda o teplotě 20 °C. Tudíž prvním krokem k odzimování je přenesení spícího želvího jedince i s bedýnkou do prostor, kde se teplota pohybuje mezi 13 a 15 °C. Nejčastěji se využívají nevytápěné místnosti, garáže, chodby nebo půdy bez denního světla. V případě, že v přestupní místnosti je světlo, bedna se přikryje látkou. I zde se musí pravidelně kontrolovat teplota místnosti a samotná želva. Zazimovaná želva prokáže trochu aktivity, když se vezme do ruky. Může zafunět nebo se více zatáhnout do krunýře. Pokud to tak není, želva při manipulaci nereaguje, má vystrčenou hlavu ven či zapadlé oči, je pravděpodobně mrtvá. Některé želvy můžou být aktivní již během prvního týdne a z bedýnky se ozývá dupání, jak želva kouká, kde se to probrala. Je zbytečné ji trápit v nízké teplotě a může se přenést do terária s pokojovou teplotou. První den či dva by měla želva strávit ve zhasnutém teráriu ve stinné části pokoje a co nejdál od topení a dalších ohřívačů. Jiné želvy jsou línější, a ani po týdnu v přestupné místnosti neprojevují větší aktivitu. Zde se želva může ponechat ještě jeden týden nebo přenést do terária. I pro tento typ želvy platí zhasnout všechny zdroje světla a tepla. K dispozici by měla mít jednu misku s vodou a druhou s krmením. Pokud se želva hned nezakousne, nic se neděje. Po zimování jí pořádně vyhládlo a jen co se její metabolismus trochu nastartuje, tak se jistě s velkým apetitem nažere do sytosti. Zdroje světla se zapínají obvykle po dvou dnech, co je želva přemístěna do terária, následně se přidává zdroj tepla a UVB záření. Aktivní a terén zkoumající želvě prospěje i koupel v mírně vlažné

Bezobratlí
Ještěři
Hadi
Obojživelníci
Želvy
Cestopis
Chov
Systematika
Reportáž
Ochrana
Recenze

Po dlouhém spánku chvíli trvá, než se želva rozfunguje, ale potom je zase k nezastavení.

vodě na 15 až 30 minut, tím se její organismus plně nastartuje. Želva zůstává pořád pod dohledem, zda se nevyskytují nějaké komplikace.

Odzimování ve venkovních podmínkách

Odzimování ve venkovních podmínkách podnikají odvážnější chovatelé, kteří svou želví skupinu chovají převážně ve venkovních výbězích. Nelze obecně říct, že by tahle varianta odzimování byla snazší, jelikož v tom má prsty opět počasí. První den to vypadá nadějně a během čtyřiadvaceti hodin dorazí ještě sníh a mrazy. A ani prudký nárůst teplot želvám svědčit nebude. Vhodná je realizace v průběhu března, kdy předpověď počasí poukazuje na následující dny bez radikálních teplotních výkyvů. Zejména tehdy, jestliže je zataženo nebo poprchává. Venkovní domečky se vystýlají kvalitním senem nebo slámou, do nějž se želvy spokojeně zahrabou, a více se s nimi nemanipuluje. Bez dalšího zásahu chovatele se želvy probudí a aktivují samy, jak jim to nařídí Matka Příroda.

Čerstvou vodu musí mít želva k dispozici neustále.

Setkání přátel přírody

ŽIVÁ EXOTIKA

prodej a výměna
exotických zvířat a rostlin

www.zivaexotika.cz

Bezobratlí
Ještěři
Hadi
Obojživelníci
Želvy
Cestopis
Chov
Systematika
Reportáž
Ochrana
Recenze

Úvod do teraristiky (36)

8. Rozmnožování terarijních zvířat

8.5. Inkubace vajec

8.5.3. Inkubační substráty

8.5.3.2. Přírodní inkubační substráty

Vejce východoasijské užovky *Orthriophis moellendorffi* v inkubační nádobce, substrátem je rašelina.

Text a foto: Ivan Vergner - ivan.vergner@atlas.cz

Inkubační substrát může sloužit v teráriu samici již pro snůšku vajec a dále pro inkubaci vajec až do líhnutí mláďat. Přenášejí se do něj vejce z terária pro inkubaci v teráriu, mimo terárium nebo v inkubátoru. V tomto díle se budeme zabývat přírodními inkubačními substráty. Jsou to především písek, rašelina a mech rašeliník a jejich směsi.

Písek se používá především pro inkubaci vajec s tvrdou skořápkou, zejména zemních želv. Měl by být čistý, zbavený prachu, kořínků a jiných příměsí. Optimální je těžený písek vátý větrem, který má zrna zaoblená. Často se ovšem těží písek uložený prehistorickými řekami, který má většinou zrna ostrohranná, podobně jako těžený říční písek. Zvířata v přírodě používají pro uložení vajec téměř výhradně písek vátý větrem a písčité půdy. Pro inkubaci vajec zemních želv se používá písek suchý (nikoliv horkem vysušený) a vejce se ponechávají ležet na jeho povrchu nebo se zabořují v neměnné poloze po snesení asi z 1/4 průměru do písku. Naopak pro ještěrky a chameleóny se používá písek mírně vlhký. Při stisknutí v dlani nezůstává zcela soudržný, ale mírně se rozpadá. Je možné samicím nabídnout do terária k snůšce tento vlhký písek v plastové nádobě, u chameleonů se osvědčuje vložení v třílitrové skleněné lahvi, téměř až k hrdlu naplněné pískem. Vejce snesená do těchto nádob je možné v nich přímo inkubovat (v teráriu, na teráriu, v inkubátoru), nebo se opatrně místo snůšky odhrabe a vejce se v nezměněné poloze, jak je samice snesla, přenesou lžičkou nebo prsty do inkubační nádobky s umělým nebo přírodním substrátem (vermikulit, rašeliník apod.) a v ní do inkubátoru. Písek není vhodné před použitím pro inkubaci sterilizovat teplem, písek zahřátý na vyšší teplotu mění svoje fyzikální vlastnosti a nepěkně zapáchá.

Rašelina se pro inkubaci používá pouze tzv. vrchovištní, vzniklá dlouhodobým rozkladným procesem z mechu rašeliníku. Před použitím se v přirozeném vlhkém stavu přebere a vyjmou se z ní dřívka, kousky kůry, větévky, kamínky a jiné větší hmotné příměsi. Rašelina se po zakoupení, případně po přebrání při skladování v plastovém pytli nesmí nechat vyschnout, stále je ji třeba udržovat mírně vlhkou. Nejlepší je pytel neprodyšně uzavřít. Kvalitní vrchovištní rašelina ani za léta skladování v plastovém pytli nesmí zplesnivět nebo změnit svoji strukturu, fyzikální a biochemické vlastnosti. Pokud se tak stane, nešlo o kvalitní vrchovištní rašelinu. Vyschlá rašelina má pevnou vatovitou strukturu a jen obtížně se navlhčuje - odpuzuje totiž vodu. Na druhou stranu má značnou schopnost poutat vodu. Ve vysušeném stavu se navlhčí jenom tak, že se v nádobě silně nasytí vodou a nechá se několik hodin ji postupně přijímat.

Po přebrání je možné rašelinu použít jako inkubační substrát. Silně hnědě barví, což zjistí každý již při

Bezobratlí
Ještěři
Hadi
Obojživelníci
Želvy
Cestopis
Chov
Systematika
Reportáž
Ochrana
Recenze

Porost rašeliníku *(Sphagnum)* v lese.

přebírání, a má jisté antibakteriální a antimykotické vlastnosti. Čistá rašelina se používá pro inkubaci zřídka, především u vajec některých užovkovitých hadů (nahrazuje přírodní hnůj, tlející rostlinnou masu a podobné substráty). Nejčastěji se však používá ve směsi s pískem, a to v poměru objemu 1 díl písku na 2 až 3 díly rašeliny. Získaná směs si zachovává sypkou strukturu a přitom obsah rašeliny stále mírně působí antibakteriálně a antimykoticky. Napodobuje přirozený přírodní substrát - písčitou půdu. Ta je v přírodě samicemi plazů nejčastěji využívána k uložení snůšky. Rašelina se pro účely inkubace používá výhradně čistá, nikdy jako rašelinný substrát, zahradnický substrát apod. Stejně jako písek se rašelina před použitím pro inkubaci nesmí tepelně sterilizovat, ztratila by své cenné vlastnosti.

Rašeliník (*Sphagnum*) je svěže zelený mech, rostoucí na osvětlených místech našich lesů ve středních a vyšších polohách, v horách i na údolních lukách a luzích. Rostlinky rašeliníku mají při bližším pohledu silnou vatovitou strukturu, velmi dobře poutají vodu. Pokud rašeliník i po delším skladování zůstává mírně vlhký, velmi lehce se dodatečně navlhčí, ale zcela vyschlý se navlhčuje obtížně, podobně jako rašelina. Aby si rašeliník zachoval zelenou barvu, musí se skladovat na světle. Před použitím pro snůšku a inkubaci se rašeliník, stejně jako rašelina, pečlivě prohlédne a odstraní se všechny větévky, jehličí, kousky kůry,

Rašeliník velmi vlhký.

Rašeliník slabě vlhký

Bezobratlí
Ještěři
Hadi
Obojživelníci
Želvy
Cestopis
Chov
Systematika
Reportáž
Ochrana
Recenze

listy ostřic a podobné příměsi. Pro inkubaci se používá vlhký rašeliník, jehož stupeň vlhkosti se zjišťuje také stiskem v dlani. Vhodný je stav, kdy se vytlačí sotva jedna kapka vody. Příliš vysoká vlhkost není vhodná, může způsobovat nepřirozený růst vejce s pružnou povrchovou blánou vlivem osmotického tlaku. Na pohled mají taková vejce až do termínu líhnutí krásně vypjatou blánu, ale taková významně snižuje líhnivost mláďat. Mláďata se v takových krásně zakulacených vejcích často před líhnutím vysokým osmotickým tlakem zadusí. Přirozené napětí povrchové blány před líhnutím klesá a blána se „nehezky“ zvlní, ale tento přírodní průběh zabezpečuje vysokou líhnivost mláďat. Rašeliník je možné používat stejně, jak bylo popsáno výše u písku - jako náplň snáškové nádobky, vložené do terária. Samice ještěrů potom často své snůšky zahrabou až na dno takové nádobky s rašeliníkem. Nádobku se snůškou je možné vyjmout z terária a inkubovat mimo terárium, resp. v inkubátoru. U užovkovitých hadů je možné rovněž pro snůšku v teráriu používat nádobu s rašeliníkem. Pro snůšku více samic lze použít i větší nádobu (kbelík, kameninový hrnec) naplněnou rašeliníkem (Schmidt, 1994). V inkubačních nádobkách se vejce položí na vrstvu rašeliníku a lehce se překryjí dalším plochým polštářkem rašeliníku. Živý rašeliník má oproti rašelině podstatně slabší, ale přesto prospěšné antibakteriální a antimykotické účinky. Nesmí se sterilizovat teplem, potom zcela ztratí svoji mimořádnou schopnost poutat vodu a ostatní prospěšné vlastnosti. Rašeliník nelze skladovat za nepřístupu světla, potom jeho odolné rostlinky po několika měsících uhynou. Naopak vyschnutí rašeliníku nevadí. Nejlépe se takový suchý rašeliník namočí na půl hodiny do vody, poté několikrát stiskem vyždímá a opět nechá namočený. Asi po třech cyklech má zcela normální vlastnosti.

Směs rašeliny, písku a rašeliníku je kyprý substrát, používaný především při inkubaci vajec užovkovitých hadů. Plní se do nádoby vkládané do terária, kam samice či více samic pudově uloží své snůšky. Tento substrát je vhodný i pro inkubaci vajec krokodýlů jako materiál pro pudové vytvoření kupy samicí. Do směsi se dává asi 1 - 2 objemové díly rašeliníku, 2 díly rašeliny a 1 díl písku. Rašeliník je třeba pro tyto účely rozvolnit na jednotlivé rostlinky a v případě potřeby je nůžkami zkrátit. K přírodním substrátům je nutno ještě říci, že by se pokud možno neměly používat vícekrát než pro jednu inkubaci. Po každé inkubaci je vhodné použít substrát nový. V příštím díle seriálu se budeme zabývat umělými inkubačními substráty, které mají neméně mnohostranné využití a mnohé výhody.

Literatura:

Schmidt, D. (1994): Eigentliche Nattern. - Urania-Verlag, Leipzig-Jena-Berlin, 111 s.

Rašeliník polosuchý

Vejce gekona *Oedura monilis*, uložená na substrátu, tvořeném směsí rašeliny a písku, přikrývaná polštářkem rašeliníku.

Bezobratlí
Ještěři
Hadi
Obojživelníci
Želvy
Cestopis
Chov
Systematika
Reportáž
Ochrana
Recenze

Historie teraristiky a herpetologie v České republice – část 4.

Z vernisáže výstavy „Příroda Kuby ve fotografii“. Vlevo Prof. Zdeněk Vogel si prohlíží diapozitiv, vpravo fotograf přírody Jan Václav Staněk.

Text a foto: Ivan Vergner

Vznik ZO ČSCH 03/5 teraristé Praha 3

Herpetologická sekce IH–ČVTS se přeměnila počátkem roku 1981 na Základní organizaci Českého svazu chovatelů s označením 03/5 teraristé Praha 3. V té době již existovala z akvária Tatra nedávno vzešlá ZO ČSCH 02/5 TERA Praha 2 (1980). V Praze tedy existovaly toho času dvě teraristické organizace pod ČSCH s celorepublikovou působností. Předsedkyní nové organizace se stala švagrová, prom. biol. Olga Vergnerová, já jsem se stal jejím jednatelem. První schůzka s přednáškami se konala 30. 3. 1981, přednášel na ní Jiří Niedl o krajtách zelených, *Morelia viridis*, které jeho školní Herpetologická stanice získala ze stejného importu Prof. Zdeňka Vogla, jako my doma. Organizace začala vydávat, podobně jako organizace na Praze 2, Zpravodaj, který jsem do značné míry obsahově plnil já. Hned od počátku to byla excerpta a články, tehdy (1981) tematicky zaměřené na ochranu herpetofauny v socialistických zemích. Celkem za 9 let existence organizace to bylo z mé strany 175 stran excerpt, k tomu 70 stran autorských článků, celkem 245 stran, v průměru 27,2 strany za rok. Přepis na blány a rozmnožování zpravodaje tehdy zajišťovala hospodářka organizace, Ing. Jana Vacková, a upřímně se podivovala nad mými spisovatelskými schopnostmi a výkonností. Již na výroční členské schůzi v únoru 1982 se předsedou ZO stal bratr Jiří Vergner, jeho žena Olga se stala jednatelkou a já členem výboru bez funkce. Po rozvodu bratra Jirky s Olgou (1985) se jednatelkou ZO 03/5 stala Veronika Tobková a další užitečnou členkou výboru Jana Misařová.

Na jaře 1985 připravila organizace, s mým přispěním, první zahraniční přednášku. V sále hotelu Junior v Praze, Žitné ulici, přednášel v sobotu 18.5. Michael Hielscher (Friedrichsgrün, NDR) na téma „Felsumy“ a já jsem jeho přednášku s diapozitivy překládal. V létě 1985 se potom organizace zapojila do přípravy II. Celopražské výstavy akvarijních ryb a terarijních zvířat ve výstavním domě U Hybernů (13. – 23. 9. 1985). Spolu s ní se na výstavě podílela také právě ZO ČSCH akvaristů Praha 3, vzniklá po roce 1980 z Ichtyologické sekce Ichthyologicko-herpetologické pobočky ČVTS. Jejím předsedou byl tehdy významný akvarista Doc. Ing. František Kůtek, CSc., jinak chemik z VŠCHT v Praze - Dejvicích a skvělý odborník na vodárenství. Já jsem se účastnil na přípravě scénáře teraristické části expozice a teraristické náplně katalogu. Výstava byla veřejností hojně navštívená a v kulturních i odborných kruzích velmi dobře hodnocená. Byla to největší akvaristicko-teraristická výstava v celé historii vivaristiky v ČR.

Rád vzpomínám na jednu přednáškovou akci ZO ČSCH 03/5 v Národním muzeu v sobotu 23. 11. 1985, kam Prof. Zdeněk Vogel na naše doporučení pozval našeho německého přítele Dr. Dietra

Bezobratlí
Ještěři
Hadi
Obojživelníci
Želvy
Cestopis
Chov
Systematika
Reportáž
Ochrana
Recenze

Schmidta k přednášce o užovkách rodu *Elaphe* s.l.. Kromě Dietra tam přednášeli ještě další naši odborníci. Po skončení akce Dietra, mě a ještě přítele Prof. Dr. Ivana Těšíka, DrSc. (* 1936) pozval Prof. Zdeněk Vogel na slavnostní večeři do luxusní restaurace v 5. patře naproti muzeu tehdy stojícího Domu potravin (2012: Obchodní dům Bílá labuť). Velmi pěkně jsme si společně německy popovídali, od prof. Vogla jsem se dověděl plno nových a zajímavých věcí, neméně tak od Dietra i od Ivana Těšíka. Nemluvě o tom, že od našeho stolu v restauraci byl krásný výhled shora na celé Národní muzeum a horní část Václavského náměstí. Bylo to moje jedno z posledních radostných osobních setkání s Prof. Zdeňkem Voglem (1920–1986). Bylo mu tehdy 72 let, asi za rok potom po dlouhé nemoci zemřel.

V roce 1987 se ve výboru ZO objevil i manžel Jany Vackové, Ing. Jaroslav Vacek a dále pan Slavoj Šťastný[1]. Já jsem stále zůstával členem výboru. V tom roce výbor uspořádal Výstavu našich obojživelníků a plazů ve sklenících Botanické zahrady UK v Praze (19. – 27. 9. 1987). Já jsem opět pro tuto výstavu napsal listovku. Poslední schůze ZO ČSCH 03/5 teraristé Praha 3 se konala 15. 4. 1989 v sále Ústředního kulturního domu armády (působiště Slavoje Šťastného), kde nám na píseň „Nekonečné Buggy“ skupiny Abraxas, reprodukované radiomagnetofonem, divoce zatančila členka Anna Ronešová, za mlada exaltovaná dívka Nancyka z dob začátků rockového hnutí u nás (1964). Byl to příznačný závěr historie jedné větve organizované akvaristiky a teraristiky, trvající pod ČSCH 10 let a od začátků v Národním muzeu a v ČSVTS již dlouhých 19 let.

Z historie ZO ČSCH TERA Praha 2

Jak již výše zmíněno, první skutečně dlouhodobě fungující organizací teraristů v ČSCH byla teraristická skupina či klub přidružený k MO ČSCHDZ TATRA – akvaristé Praha 5. Ta se po sloučení s teraristy (1971) od ledna roku 1972 jmenovala ZO ČSCH 05/04 Akvaristé a teraristé TATRA, Praha 5. Sídlo měla v stálé výstavě „Akvárium TATRA“. Byli jsme s bratrem Jirkou členy této organizace od samého začátku. Vedle předsedy Karla Poláka, invalidy, který byl zároveň jediným stálým zaměstnancem Akvária Tatra, byl ve výboru organizace za teraristy od počátku Jiří Niedl a od r. 1978 také Prof. Zdeněk Vogel. Jiří Niedl byl již v té době jako jediný terarista členem ÚOK AT v sekretariátu ÚV ČSCH. Předseda Polák si nechal dvoubarevně vytisknout kancelářské papíry, v emblému byl obrázek chameleóna a pod ním ryba terčovec (*Symphysodon*). Schůze, v pozdější době téměř vždy s přednáškou, vzácně i s diapozitivy, byly většinou jedna až dvě za rok. Jiří Niedl kromě toho roku 1971 zkušebně, pro pár přátel, a od roku 1972 pro všechny teraristy organizoval na podzim Národní aktivy teraristů. O věčně nerudné náladě předsedy Karla Poláka jsem se již zmínil. V souvislosti s mojí funkcí jednatele a později předsedy v Ichthyologicko-herpetologické pobočce ČVTS a vydanými dvěma sešity bulletinu NATRIX jsem měl s výborem této organizace nepříjemnost. Za zveřejněnou informaci o ZO ČSCH 05/04 Akvaristé a teraristé Tatra, Praha 5 v bulletinu NATRIX jsem dostal od výboru organizace napomenutí, což jsem nečekal a velmi mě to mrzelo[2]. Svědčí to jen o skutečně žlučovité povaze předsedy Poláka, jemuž již to téměř desetileté spojení s teraristy asi lezlo na nervy. Záhy po dopisu s napomenutím (říjen 1979) přišel dopis oznamující zásadní rozchod akvaristiky a teraristiky v této organizaci (leden 1980).

V sobotu 19. 4. 1980 tak byla na základě rozhodnutí ÚV ČSCH založena ZO ČSCH 02/5 TERA Praha 2. Jejím předsedou se stal od počátku entomolog a terarista pan Vladislav Malý. Byl to svérázný člověk, nevelký, již jako mladý robustního vzezření se širokým obličejem zarámovaným plavým plnovousem s měkce modrýma očima, a delších světle hnědých zvlněných vlasů. Věkem je asi o pět let starší než já. S bratrem Jiřím jsme ho znali již z 60. let. Býval tehdy zpočátku trochu nepřístupný a záhadný, ale časem jsme se spřátelili, i s jeho rodinou, což trvá dodnes. Hned po založení organizace začal výbor vydávat zpravodaj (Zpravodaj teraristů ČSCH, později Zpravodaj Tera Praha 2), a zahájil anketu Evidence zvířat. Scházeli jsme se od počátku v agitačním středisku na Náměstí Míru. Vláďa, jak jsme ho odjakživa jmenovali, si nechal vytisknout kancelářské papíry, kde nejspíše sám vytvořil roztomilé perokresby

1 Můj kamarád, terarista Slavoj Šťastný, byl v dubnu 1993 doma zavražděn a já jsem byl v souvislosti s tím vyšetřován kriminální službou; musel jsem se dokonce podrobit vyšetření otisků prstů a DNA.

2 Důvodem bylo, že jsem nebyl jako řadový člen oprávněn cokoli o organizaci zveřejnit. Já jsem v bulletinu Natrix zveřejnil název a adresu organizace, náplň práce její teraristické sekce a výši členských příspěvků.

nahoře žabky a dole kobry. Jinak byl na schůzích a v oběžnících často podobně komisní a nepříjemný, trochu jako jeho předchůdce Karel Polák. Já jsem se do práce výboru této organizace nezapojil, zůstal jsem řadovým členem, i když jsem svými články a excerpty pro Zpravodaj nepochybně výrazně vynikal z průměru. Za celou dobu desetileté existence této organizace jsem v jejím zpravodaji publikoval 274 stran excerpt a k tomu 71 stran autorských článků, celkem 345 stran, průměrně 34,5 strany za rok. Již v r. 1980 svolal Vláďa 4 schůze s přednáškami a na jaře 1981 zorganizoval výbor zájezd členů ZO do Ázerbájdžánu a Arménie v SSSR. Ročně pořádal 3 – 4 schůze s přednáškami. Od r. 1987 Vláďa přenesl své stále silněji do činnosti organizace vnášené entomologické zájmy do privátně vydávaného zpravodaje Ento-Tera-Spoj a organizace přestala vydávat teraristický zpravodaj. Od té doby prakticky nevyvíjela žádnou teraristickou a spolkovou činnost. Na schůzce již jen mlhavého ducha organizace ZO ČSCH TERA Praha 2 v předjaří 1990 mladé jádro organizace spolu s námi rozhodlo o založení nové organizace mimo původní trosku TERA Praha 2 a ČSCH. Vůdčí osobností toho hnutí se stal mladý RNDr. Petr Kodym, CSc. (*1961), který kolem sebe soustředil zdravé jádro výboru původní organizace (Martin Schusser, Růžena Součková a Ing. Milan Soukup).

V sobotu 20. 4. 1991 se konalo první Jarní setkání herpetologů a teraristů v přednáškovém sále Národního muzea v Praze, uspořádané nově vzniklou Teraristickou společností Praha (TSP). Ta se stala přímou pokračovatelkou organizace ZO ČSCH 02/5 TERA Praha 2. Předsedou TSP se stal dle předpokladů RNDr. Petr Kodym, CSc. Tato organizace díky Petru Kodymovi a jeho rodině úžasným způsobem rozvinula svoji činnost, vyplnila většinu mezer a odstranila chyby, které měly dosavadní organizace. Vše se řeší s úsměvem, humorem a vztahy mezi předsedou, výborem a členy jsou více než vynikající.

Literatura:

Kůtek, F. (1985): Výstava Akva-Tera Praha 85. – Informační zpravodaj AT, Praha, 1985 (1): 6 – 8.

Polák, K. (1965): Zřízení nové celostátní organisace čs. akvaristů a teraristů. – Akvárium a terárium, Praha, 8 (2): 31 – 32.

Vergner, I. (1985): Stručná charakteristika obojživelníků a plazů. - Scénář II. Pražské výstavy AKVA-TERA Praha v sále U Hybernů (část: 5 s.), 13. - 22. 9. 1985.

zoopark zájezd

sobota 18. dubna

Zahájení sezóny s Blonďákem

PROGRAM od 11 do 17 hodin

- rys Blonďák poprvé v expozici
  + přednáška o ochraně rysů v ČR
- Ukázky dravých ptáků a sov
- Divadelní představení klaunky Hanky
- Komentovaná krmení a přednášky
- Přírodovědné a dobrodružné hry

mediální partner

OBČERSTVENÍ:
grilované klobásy, párky, pivo, limo...

kladenské listy
www.kladenskelisty.cz
Každý den nové zprávy z Kladna a okolí

RELAX RADIO

Bezobratlí
Ještěři
Hadi
Obojživelníci
Želvy
Cestopis
Chov
Systematika
Reportáž
Ochrana
Recenze

Vítání jara

Mlok skvrnitý (*Salamandra salamandra*) na velice cenné lokalitě v Praze - Východ. Mloci jsou nejotužilejší obojživelníci, při oteplení je můžeme zastihnout na lokalitách i během února. Páří se na podzim a samice na jaře na přelomu března a dubna rodí do vody larvy. (Foto: Tomáš Caska)

Připravil: Daniel Koleška

S příchodem jara je možné se v naší přírodě setkat s některými čerstvě probuzenými druhy plazů a obojživelníků. Za slunečných dní lze nezřídka ještě na sněhu zastihnout zmije obecné (*Vipera berus*), které se nedlouho po probuzení celé omámené hormony horlivě páří. Koncem března se páří skokani hnědí (*Rana temporaria*) a nedlouho po nich i skokani ostronosí (*Rana arvalis*), jejichž samci se nakrátko „oblékají“ do nečekaného barevného nádechu. S dalšími probouzejícími se druhy a jejich oslavou příchodu jara v tůních a na osluněných stráních vás prostřednictvím svých objektivů seznámí fotografové Tomáš Caska a Tomáš Klacek.

Slepýš křehký (*Anguis fragilis*) se v přírodě objevuje koncem března. Gravidita trvá dva měsíce. Fotografie pořízena na hvězdárně Ondřejov. (Foto: Tomáš Caska)

Bezobratlí
Ještěři
Hadi
Obojživelníci
Želvy
Cestopis
Chov
Systematika
Reportáž
Ochrana
Recenze

Snůška skokana hnědého (*Rana temporaria*). Skokani po zimování ihned míří na rozmnožovací stanoviště. Shluk vajíček je umístěný volně ve vodě v úrovni hladiny, často i částečně nad hladinou. (Foto: Tomáš Caska)

Fotka kuňky obecné (*Bombina bombina*) je ze starého koupaliště (proto ta modrá barva) které těsně sousedí s rybníkem, kde se poměrně hojně vyskytuje. Na jaře se zde kuňky páří, později v roce je nacházím spíš v kalužích na lesních cestách v okolí. (Foto: Tomáš Klacek)

Bezobratlí
Ještěři
Hadi
Obojživelníci
Želvy
Cestopis
Chov
Systematika
Reportáž
Ochrana
Recenze

Na blatnice skvrnité (*Pelobates fuscus*) je nejlepší vyrazit za teplé vlhké noci, kdy tyto skrytě žijící žáby aktivují. Fotka focená na Královehradecku, kde je v místech s písčitým podkladem poměrně hojná. (Foto: Tomáš Klacek)

Samec skokana ostronosého (*Rana arvalis*) ve svatebním z Jičínska. (Foto: Tomáš Klacek)

Bezobratlí
Ještěři
Hadi
Obojživelníci
Želvy
Cestopis
Chov
Systematika
Reportáž
Ochrana
Recenze

Fotografie skokana hnědého (*Rana temporaria*) pochází z Jičínska, ze stejné lokality jako skokan ostronosý. Vyskytují se zde všechny druhy "hnědých skokanů", které se zde v pořadí štíhlý - hnědý - ostronosý zhruba v týdenních intervalech páří. (Foto: Tomáš Klacek)

Pár skokanů hnědých v amplexu dokazuje, že nejen samci skokanů ostronosých mají v období rozmnožování tendence k modrání. (Foto: Tomáš Klacek)

Bezobratlí
Ještěři
Hadi
Obojživelníci
Želvy
Cestopis
Chov
Systematika
Reportáž
Ochrana
Recenze

Vajíčka skokana hnědého tvoří obrovské na hladině plovoucí shluky. (Foto: Tomáš Klacek)

Samička zmije obecné (*Vipera berus*) z Orlických hor ve výstražném postavení. (Foto: Tomáš Klacek)

Ještě ještěři a ještěrky

ještěři pěti kontinentů

13.–19.04.2015

9.00–18.00

Stanice přírodovědců
DDM hl. m. Prahy

www.priroda.ddmpraha.cz

Jarní výstava "Ještě ještěři a ještěrky aneb ještěři 5 kontinentů"

Korovec jedovatý, pagekon řasnatý a bičochvost smaragdový jsou ještěři, které, mimo jiných ještěrů z celého světa, uvidíte 13. – 19.4.2015 v sále hlavní budovy Stanice přírodovědců.

Vstupenka zakoupená na výstavu vám platí také do stálé expozice skleníku a tropického terária, které je otevřené po celou dobu výstavy.

Dopoledne pořádáme komentované prohlídky pro školy (případně další skupiny). Místo na komentovanou prohlídku si rezervujte předem na doktorova@ddmpraha.cz
Doprovodný program: teraristická poradna, prodej našich odchovů a výpěstků

Vstupné: dospělí 60 Kč/ děti, studenti, senioři 40 Kč, děti do 1m - vstup zdarma
Výukový program (1 hod.) - 50 Kč/ osoba, 1 pedagog na 10 žáků - vstup zdarma (MŠ 2 pedagogové)

Děti z kroužků Stanice přírodovědců mají vstup na výstavu zdarma v době svého kroužku se svým vedoucím.

Otevírací doba: pondělí - neděle 9:00-18:00

Stanice přírodovědců DDM hl. m. Prahy
Drtinova 1a
150 00 Praha 5

Soutěž o volné vstupenky na Jarní výstavu

První tři správně odpovídající soutěžící vyhrávají dvě volné vstupenky na Jarní výstavu. Odpovědi na soutěžní otázky zasílejte společně s Vaším jménem na e-mail info@teramagazin.cz

Správně odpovídající soutěžící budeme obratem informovat o výhře a vstupenky budou připraveny na recepci.

1.) Ještěrů, u kterých byla prokázána jedovatost, není mnoho. V Americe najdeme pouze zástupce rodu.....

2.) Na plakátku k výstavě je vyobrazen ještěr, jehož vědecké jméno je
.....

3.) K vidění bude i ještěr, který splňuje následující charakteristiky:
- má srostlá oční víčka
- má redukované končetiny
- živí se výhradně ještěry
jeho vědecké jméno zní.....

AKVATERA
BRATISLAVA

VÁS POZÝVA NA

PREDAJNÚ VÝSTAVU EXOTICKÝCH ZVIERAT

www.akvatera.info

26.4.2015

OD 09:00 - 14:00 h **ZA** 2€ ZA OSOBU

DOM KULTÚRY RUŽINOV | RUŽINOVSKÁ 28 | BRATISLAVA

partner akcie:

TERA magazín

CELOPOLEP.sk

Zaujimavosti.net
BlogMagazín o zaujímavých veciach

ZOO DOM
SVET ZVIERAT

Bezobratlí
Ještěři
Hadi
Obojživelníci
Želvy
Cestopis
Chov
Systematika
Reportáž
Ochrana
Recenze

Stavba venkovního výběhu

Foto: Aleš Kerner

V posledních vydáních TERAmagazínu se autoři hodně věnují venkovním výběhům pro suchozemské želvy. Teorii bychom tak měli za sebou. A pokud vás zajímá, jak se takový želví venkovní výběh tvoří v praxi, následující fotoreportáží vám jej přiblíží Aleš Kerner.

Nejdříve je důležité získat pozemek, když ho máme, tak si výběh vykolíkujeme.

Když chcete ohrazení do roviny (když to pozemek umožňuje), tak je potřeba terén srovnat.

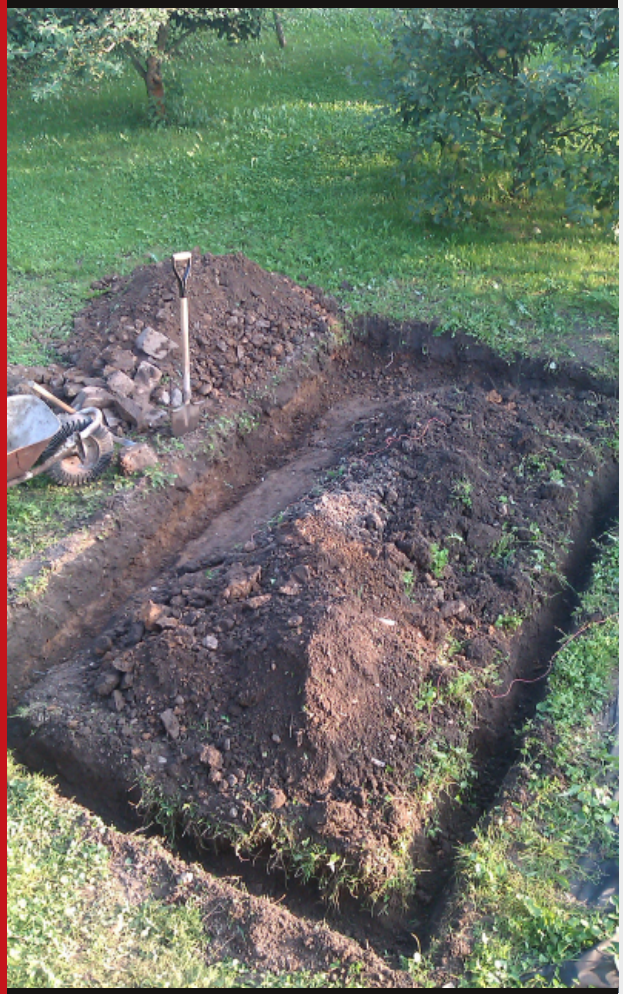

Výkop pro ohrazení, zapustil jsem ho cca 15cm pod zem (v nižší části svahu).

Ohrazení je z desek Cetris (cementotřískové desky), pozor, jsou pevné, ale křehké. V zemi nehnijí.

Skládačka termoboudy, kterou udělal truhlář přesně dle výkresu.

Bezobratlí
Ještěři
Hadi
Obojživelníci
Želvy
Cestopis
Chov
Systematika
Reportáž
Ochrana
Recenze

A začínáme osazovat ohrazení.

Ohrazení je hotové, to hlavní máme za sebou.

Příprava pro termoboudu, špatná hlína s kamením musí pryč.

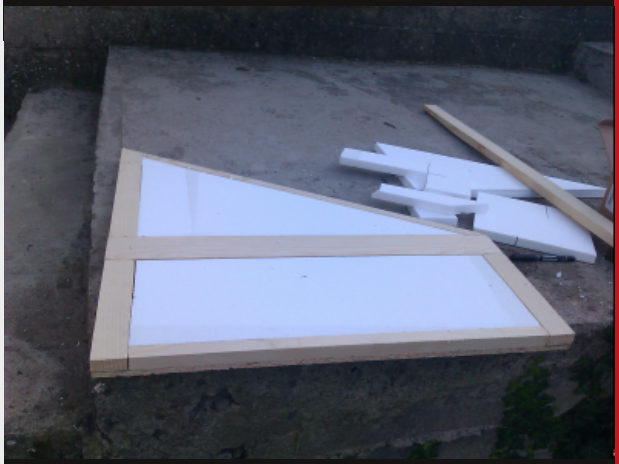

Zateplování termoboudy.

Připravená termobouda.

Bezobratlí
Ještěři
Hadi
Obojživelníci
Želvy
Cestopis
Chov
Systematika
Reportáž
Ochrana
Recenze

Na jaře jsem zjistil, že začíná ujíždět svah směrem k výběhu, i když je velice mírný, bylo potřeba ho zajistit.

Termobouda je na místě.

Rám pro termoboudu. Ten nebude věčný, časem se bude muset vyměnit.

Výběh po dvou letech, krásně zarostlý.

Zakopaný a připravený základ pro termoboudu.

Akce - duben, květen

Bezobratlí
Ještěři
Hadi
Obojživelníci
Želvy
Cestopis
Chov
Systematika
Reportáž
Ochrana
Recenze

Fauna trhy Liberec

Prodej, výstava a nákup terarijních zvířat, krmný hmyz, hlodavci, literatura, bezplatné veterinární poradenství
11. dubna 2015, centrum Babylon
pro prodejce 9:00 – 12:00, pro návštěvníky 10:00 – 12:00
www.faunatrhyliberec.wz.cz

Terrabazar – Výstavní a prodejní teraristická burza v Praze

Terarijní zvířata: želvy, hadi, ještěři, pavouci, krmiva (suchá, živá: cvrčci, larvy, myšata), vitamínové doplňky, literatura, vybavení terárií
11. dubna 2015, Konferenční centrum City, Na Strži 65/1702, Praha 4
9:00 – 12:00
www.terrabazar.cz

ZOO trhy Plzeň

Prodej, nákup a výměna terarijních zvířat, exotické rostliny, krmiva, chovatelské potřeby, literatura
11. dubna 2015, KD Peklo, Pobřežní 10, Plzeň
9:00 – 12:00
www.zootrhy.wz.cz

Fauna trhy Sobotka

Exotické ptactvo, ještěrky, rybičky, hadi, šneci, živé krmení, terária, pomůcky
12. dubna 2015, Sokolovna Sobotka mezi Mladou Boleslaví a Jičínem,
Tyršova 427
8:30 – 10:30
www.faunatrhysobotka.cz

Živá exotika Praha

Prodej a výměna exotických zvířat, živé krmení, bezplatné veterinární poradenství
18. dubna 2015, pavilon „E“, Výstaviště Praha – Holešovice
Vstup pro prodejce 8:00 -15:00, pro návštěvníky 10:00 – 14:00
www.zivaexotika.cz

TERA-AQUA-FLORA Jihlava

Terarijní trhy (terarijní zvířata, živé krmení, chovatelské potřeby)
25. dubna 2015, Dělnický dům, Žižkova 15, Jihlava
Vstup pro prodejce 8:00 – 13:00, pro návštěvníky 9:00 – 12:00
www.tera-aqua-flora.cz

Tera České Budějovice

Terarijní a akvarijní burza
26. dubna 2015, Spolkový a kulturní dům Slavie
Vstup pro prodejce 8:00 – 13:00, pro návštěvníky 9:00 – 12:00
www.teracb.cz

ZOO trhy Plzeň

Prodej, nákup a výměna terarijních zvířat, exotické rostliny, krmiva, chovatelské potřeby, literatura
9. května 2015, KD Peklo, Pobřežní 10, Plzeň
9:00 – 12:00
www.zootrhy.wz.cz

Terrabazar – Výstavní a prodejní teraristická burza v Praze

Terarijní zvířata: želvy, hadi, ještěři, pavouci, krmiva (suchá, živá: cvrčci, larvy, myšata), vitamínové doplňky, literatura, vybavení terárií
9. května 2015, Konferenční centrum City, Na Strži 65/1702, Praha 4
9:00 – 12:00
www.terrabazar.cz

Aquatera Brno

Prodej a nákup terarijních zvířat, krmný hmyz, bezplatné veterinární poradenství (MVDr. Michal Sloboda)
10. května 2015, Kongresové centrum, Výstaviště 405/1, Brno
www.aquaterabrno.cz

Bezobratlí
Ještěři
Hadi
Obojživelníci
Želvy
Cestopis
Chov
Systematika
Reportáž
Ochrana
Recenze

Fauna trhy Sobotka

Exotické ptactvo, ještěrky, rybičky, hadi, šneci, živé krmení, terária, pomůcky
10. května 2015, Sokolovna Sobotka mezi Mladou Boleslaví a Jičínem,
Tyršova 427
8:30 – 10:30
www.faunatrhysobotka.cz

Živá exotika Praha

Prodej a výměna exotických zvířat, živé krmení, bezplatné veterinární poradenství
16. května 2015, pavilon „E“, Výstaviště Praha – Holešovice
Vstup pro prodejce 8:00 -15:00, pro návštěvníky 10:00 – 14:00
www.zivaexotika.cz

Aqua terra Ostrava

Plazi, potřeby pro chovatele, krmiva, exotický hmyz, literatura, dekorační předměty, rostliny, rybičky
23. května 2015, DK města Ostrava, ulice 28. října 124
8:00-12:00
www.aquaterra.cz

Fauna trhy Liberec

Prodej, výstava a nákup terarijních zvířat, krmný hmyz, hlodavci, literatura, bezplatné veterinární poradenství
23. května 2015, centrum Babylon
pro prodejce 9:00 – 12:00, pro návštěvníky 10:00 – 12:00
www.faunatrhyliberec.wz.cz

TERA-AQUA-FLORA Jihlava

Terarijní trhy (terarijní zvířata, živé krmení, chovatelské potřeby)
30. května 2015, Dělnický dům, Žižkova 15, Jihlava
Vstup pro prodejce 8:00 – 13:00, pro návstěvníky 9:00 – 12:00
www.tera-aqua-flora.cz

AkvaTera Bratislava

26. dubna 2015, DK Ružinov, Ružinovska 28, Bratislava
9:00 – 14:00
www.facebook.com/AkvaTeraBratislava

FAUNA-FEST Žilina

5. dubna 2015, Mirage Shoping Center, Nám. Andreja Hlinku
9:00 – 13:00
www.fauna-fest-zilina.eu

FAUNA-FEST Žilina

3. května 2015, Mirage Shoping Center, Nám. Andreja Hlinku
9:00 – 13:00
www.fauna-fest-zilina.eu